
Notiser

MEDISINSK NYTT

Hva er en god lege?

Forskere fra Israel har undersøkt hva som er en god lege sett fra pasientenes synsvinkel (BMC Health Serv Res 2004; 4: 26).

Ved et sykehus i Israel ble 600 pasienter bedt om å velge de fire viktigste kjennetegnene fra en liste på 21, som karakteriserer en god lege. De hyppigst valgte egenskaper var høy medisinsk kompetanse (50 %), tålmodighet og iherdighet (34 %), ærlighet ved informasjon samt respekt for pasientens ønsker (25 – 36 %). Empati og vennlighet ble valgt av bare 3 % av de spurte.

Yngre leger mobbes

18 % av yngre leger i London mobbes på arbeidsplassen, viser en studie publisert i *BMJ* (2004; 329: 658 – 9). Dette er lavere enn det som er rapportert i tidligere undersøkelser. Det kan skyldes at spørsmålene inkluderte kun vedvarende atferd som hadde negativ innflytelse på respondenten, og at mobbingen foregikk i vedkommendes nåværende stilling.

Om lag 3 800 yngre leger ble stilt fire spørsmål om mobbing. Av de 2 700 som svarte, rapporterte 27 % mobbing fra overlege, 26 % fra yngre kolleger og 19 % fra sykepleiere og jordmødre. Kvinner ble oftere mobbet enn menn, og utenlandske leger oftere enn leger fra Storbritannia. Bare 32 % hadde klaget. Mange var engstelige for konsekvensene av å klage.

Proteinsekvensering

Karakterisering av proteinmodifikasjoner er viktig ved studier av samspillet mellom DNA, RNA og proteiner. Dagens teknikker er ikke sensitive nok til å identifisere proteinvarianter i stor skala.

I en studie fra USA ble 28 hittil ukjente proteinmodifikasjoner i en *Escherichia coli*-cellelinje identifisert med en ny proteinsekvenseringsstrategi (Nat Biotechnol nettpublikasjon 7. september 2004; doi: 10.1038/nbt1011). Gjennom en kombinert syre- og mikrobølgebehandling ble proteinene hydrolysert fra både N- og C-terminalen. Massespektrometrisk analyse av de nedbrutte proteinene tillot en direkte avlesning av aminosyresekvensene og identifisering av proteinvarianter.

Selv om metoden foreløpig kun kan håndtere proteiner med vekt mindre enn 14 kilodalton, er den så rask at storskalaanalyse av proteiner er mulig. En videre utvikling av den massespektrometriske analysen vil gjøre det mulig også å analysere større proteiner.

Tuberkelbakterier hos pasienter med tarmsykdom

I mange år har forskere og klinikere diskutert om infeksjon med *Mycobacterium avium* paratuberculosis (MAP) kan ha betydning for at noen utvikler inflammatorisk tarmsykdom. Bakterien gir en liknende sykdom hos dyr.

Nå har mikrobiologer i Florida påvist DNA fra MAP hos nesten 50 % av 38 pasienter med inflammatorisk tarmsykdom, mot bare tre av 15 kontrollpersoner (Lancet 2004; 364: 1039 – 44). Levende bakterier kunne dyrkes fra omkring halvparten av pasientene, men ikke fra noen av kontrollpersonene. Forskerne fant ingen sammenheng mellom påviste bakterier og behandling med immunsupprimerende medikamenter.

Forfatterne mener at neste skritt bør være å teste alle pasienter med inflammatorisk tarmsykdom for MAP, og eventuelt forsøke behandling med makrolider.

Osteoporose og aterosklerose

Osteoporose og aterosklerose er begge vanlige tilstander i vestlige land. En eventuell sammenheng mellom disse kan bidra til å forklare sykdommenes etiologi.

En studie fra Tromsø viser at personer med lav beintetthet også ofte har sklerotiske plakk i carotisarterien (Am J Epidemiol 2004; 160: 549 – 56). Sammenhengen var uavhengig av andre risikofaktorer for osteoporose og hjerte- og karsykdommer, slik som alder og røyking. Plakkene var ultralydtette, og hadde høy tetthet av fibrin og kalk. Forfatterne fant derimot ingen økt forekomst av «gjennomskinnelige» plakk (plakk med lipider, nekrotisk vev og blødninger) hos personer med osteoporose. Studien er basert på data fra over 5 000 personer som deltok i Tromsø-undersøkelsene i 1994 – 95.

Prognose etter hjerneslag

Tyske forskere har undersøkt over 13 000 tilfeller av hjerneslag, og forsøkt å bestemme hva som kjennetegner pasienter som dør under sykehusoppholdet eller kort tid etterpå (Arch Intern Med 2004; 2004: 1761 – 8).

Det var store forskjeller mellom kjønnene: Menn med diabetes eller et tidligere slag hadde særlig dårlig prognose, mens dette ikke var tilfellet for kvinner. Høyt intrakranielt trykk og pneumoni var dårlige tegn for begge kjønn.

Dobbeltpublisering fortsatt et problem

Å publisere de samme resultatene flere steder kalles dobbeltpublisering eller sekundærpublisering. Det kan være akseptabelt i noen tilfeller. Et absolutt krav er at forfatterne henviser til den opprinnelige artikkelen. Skjult dobbeltpublisering er uetisk. Det kan bl.a. føre til at det legges uberettiget vekt på resultater som er publisert flere ganger, og at systematiske oversiktsartikler kan gi misvisende konklusjoner.

I en sveitsisk studie ble 141 systematiske oversiktsartikler innen anestesi og smertelindring undersøkt. I 56 (40 %) av disse oversiktsartiklene ble det påvist dobbeltpublisering. Oversiktsartiklene omfattet 1 131 hovedartikler og av disse var 78 blitt publisert minst to ganger. 60 artikler var publisert to ganger, 13 tre ganger, tre fire ganger og to fem ganger (JAMA 2004; 291: 974 – 80).

Forskerne påviste flere ulike typer dobbeltpublisering. Forfatterskap var et upålitelig kriterium. Duplikater ble publisert i tidsskrifter med samme prestisje (impact factor) og sitert like hyppig som hovedartiklene.

Ikke galantamin mot kronisk tretthetssyndrom

Galantamin er en kolinesterasehemmer som brukes ved symptomatisk behandling av Alzheimers sykdom. En pilotstudie har antydnet effekt også ved kronisk tretthetssyndrom. I en stor randomisert kontrollert studie er det nå undersøkt om midlet har effekt ved denne tilstanden (JAMA 2004; 292: 1195 – 204).

Studien ble gjort ved 35 poliklinikker i Storbritannia, USA, Nederland, Sverige og Belgia i perioden 1997 – 99. 434 pasienter ble inkludert til ulike doseringer av galantamin versus placebo. De ble fulgt opp etter fire, åtte, 12 og 16 ukers behandling.

Etter 16 uker var det ingen statistisk signifikante forskjeller mellom galantamingruppene og placebogruppen.

Telefonkontakt bra ved depresjon

Mange pasienter med depresjon får ikke effektiv antidepressiv behandling eller psykoterapi. I en randomisert studie fra Seattle ble 600 deprimerte pasienter i allmennpraksis inkludert (JAMA 2004; 292: 935 – 42). Forskerne sammenliknet effektene av vanlig behandling versus telefonkontakt med eller uten psykoterapi.

Sammenliknet med vanlig behandling førte psykoterapi via telefon til større bedring av depresjon og høyere tilfredshet. Telefonkontakt uten psykoterapi hadde mindre effekt på egenvurdert bedring og tilfredshet og ikke signifikant effekt på depresjonsskåre.

Publisert: 21. oktober 2004. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 29. august 2026.